

Të Kuptuarit e Martesës me Shumë Gra

Martesa me Shumë Gra

“Shenjtoret e ditëve të mëvonshme besojnë se martesa e një burri dhe një gruaje është ligji i qëndrueshëm i Zotit për martesën. Në kohët biblike, Zoti i urdhëroi disa njerëz ta ushtronin martesën me shumë gra – martesën e një burri me më shumë se një grua. Me anë të zbulesës, Zoti e urdhëroi Jozef Smithin të vendoste praktikën e martesës me shumë gra mes anëtarëve të Kishës në fillimin e viteve 1840. Për më shumë se gjysmë shekulli, martesa me shumë gra u ushtrua mes disa shenjtoreve të ditëve të mëvonshme nën drejtimin e Presidentit të Kishës” (“Plural Marriage in The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints”, Gospel Topics, [lds.org/topics](https://www.lds.org/topics)).

Një Urdhërim i Vështirë

Eliza R. Snou (1804–1887), presidentja e dytë e përgjithshme e Shoqatës së Ndihmës, u vulos me Profetin Jozef Smith. Ajo shënoi përvojën vijuese në të cilën Profeti Jozef ia mësoi parimin e martesës me shumë gra vëllait të saj, Lorenzo Snout.

“Profeti Jozef ia hapi lirisht zemrën e tij [Lorenzo Snout] dhe përshkroi provën e rëndë sfiduese, mendore, që përjetoj, që të mund të mposhtte neveritjen e ndjenjave të tij, rrjedhimi natyror i forcës së edukimit dhe zakonit shoqëror, lidhur me prezantimin e martesës me shumë gra. Ai e dinte zërin e Perëndisë – ai e dinte se urdhërimi që i dha i Plotfuqishmi, ishte ta vinte në lëvizje – të jepte shembullin dhe ta themelonte martesën Çelestiale me shumë gra. Ai e dinte se nuk kishte për të luftuar e kapërcyer vetëm mendimet e gabuara dhe paragjykimet e veta, por ato të mbarë botës së krishterë, që po e shihnin drejt e në sy; por Perëndia, që është mbi të gjitha, e kishte dhënë urdhërimin dhe Ai duhej të bindej. Prapëseprapë, Profeti ngurroi dhe e shtyu kohë pas kohe, derisa një engjëll i Perëndisë qëndroi pranë tij, me një shpatë të zhveshur, dhe i tha atij se, në qoftë se nuk e vinte në lëvizje dhe e themelonte martesën me shumë gra, Priftëria e tij do të merrej prej tij dhe ai duhej të shkatërrohej! Këtë dëshmi ai jo vetëm që ia tregoi vëllait tim, por edhe të tjerëve – një dëshmi që nuk mund të kundërvihet [kundërshtohet]” (*Biography and Family Record of Lorenzo Snow* [1884], f. 69–70).

Një Provë e Besimit

Shumë njerëz që e patën të vështirë me parimin e martesës me shumë gra, u bekuan me një dëshimim pohues, shpirtëror të së vërtetës së parimit.

“Sipas Helen Mar Kimballit, Jozef Smithi tha se ‘ushtrimi i këtij parimi do të ishte sprova më e vështirë që shenjtoret do të duhej ta vinin në ndonjëherë në provë besimin e tyre’. Edhe pse ishte një nga sprovat ‘më të vështira’ në jetën e saj, ajo dëshmoi se kishte qenë ‘një nga bekimet më të mëdha’. ...

Lusi Uokeri solli ndërmend mundimin e saj të brendshëm kur Jozef Smithi e ftoi të bëhej bashkëshortja e tij. ‘Çdo ndjenjë e shpirtit tim ngriti krye kundër kësaj’, shkroi ajo. Prapëseprapë, pas disa netësh të parehatshme, e rënë në gjunjë në lutje, ajo gjeti lehtësim ndërkohë që dhoma e saj ‘u mbush me një ndikim të shenjtë’, të përafërt me ‘ndriçimin e shkëlqyer të diellit’. Ajo tha: ‘Shpirti im u mbush me një paqe të qetë, të ëmbël, që nuk e njihja kurrë’ dhe ‘lumturia më madhore e pushtoi tërë qenien time’” (“Plural Marriage in Kirtland and Nauvoo”, Gospel Topics, [lds.org/topics](https://www.lds.org/topics)).

Jozef Smithi dhe Martesa me Shumë Gra

Shumë gra u vulosën me Jozef Smithin, por numri i saktë është i panjohur.

“Gjatë epokës në të cilën martesa me shumë gra u ushtrua, shenjtoret e ditëve të mëvonshme bënë dallimin midis vulosjeve për kohën e përjetësinë dhe vulosjeve vetëm për përjetësinë. Vulosjet për kohën dhe përjetësinë përfshinin zotime dhe marrëdhënie gjatë kësaj jete, duke përfshirë në përgjithësi mundësinë për marrëdhënie seksuale. Vulosjet vetëm për përjetësinë vinin në dukje marrëdhënie vetëm në jetën pas kësaj.

... Disa nga gratë që u vulosën me Jozef Smithin më vonë, dëshmuar se martesat e tyre ishin për jetën e përjetësinë, ndërkohë që të tjera treguan se marrëdhëniet e tyre ishin vetëm për përjetësinë.

Shumica e atyre grave të vulosura me Jozef Smithin ishin midis moshave 20 dhe 40 vjeç në kohën e vulosjes së tyre me të. Më e moshuara, Feni Jang, ishte 56 vjeçe. Më e vogla ishte Helen Mar Kimballi, ... që u vulos me Jozefin disa muaj përpara ditëlindjes së saj të 15-të. Martesa në një moshë të tillë, e papërshtatshme për standardet e sotme, ishte e ligjshme në atë epokë dhe disa gra martoheshin në moshën 15-vjeçare. Helena Mar Kimballi foli për vulosjen e saj me Jozefin si të ishte ‘vetëm për përjetësinë’, duke sugjeruar se marrëdhënia nuk përfshiu marrëdhënie seksuale. ...

Jozef Smithi u vulos me një numër grash që ishin tashmë të martuara. As këto gra, as Jozefi nuk shpjeguan shumë rreth këtyre marrëdhënieve, edhe pse disa gra thanë se ato ishin vetëm për përjetësinë. Gra të tjera nuk lanë dokumente, duke e bërë të panjohur nëse vulosjet e tyre ishin për kohën e përjetësinë apo ishin vetëm për përjetësinë.

Ka disa shpjegime të mundshme për këtë praktikë. Këto vulosje mund të kenë siguruar një mënyrë për të krijuar një lidhje ose një hallkë të përjetshme midis familjes së Jozefit dhe familjeve të tjera brenda Kishës. Këto lidhje u shtrinë si vertikalisht, nga prindi te fëmija, ashtu dhe horizontalisht,

nga një familje tek tjetra. Sot lidhje të tilla të përrjetshme arrihen nëpërmjet martesave në tempull të individëve, të cilët gjithashtu vulosen me familjet e tyre të lindjes, në këtë mënyrë duke i lidhur familjet së bashku” (“Plural Marriage in Kirtland and Nauvoo”, Gospel Topics, lds.org/topics).

Pas vdekjes së Profetit, shumë gra u vulosën me të, të cilat nuk kishin pasur marrëdhënie në vdekshmëri me të.

Kundërshtimi ndaj Martesës me Shumë Gra

Shumë udhëheqës fetarë dhe politikë në Shtetet e Bashkuara e kundërshtuan sistemin e martesës me shumë gra, të cilin ata e konsideronin si të pamoralshëm dhe të paqytetëruar. Shenjtorët e ditëve të mëvonshme u përqeshën në fjalime publike, libra, revista e gazeta. Kongresi i Shteteve të Bashkuara miratoi ligje që e kufizuan lirinë e anëtarëve të Kishës, dhe e dëmtuan Kishën ekonomikisht duke e kufizuar sasinë e pronësisë që mund të zotëronte Kisha. “Këto ligje, së fundi, bënë që oficerët të arrestonin dhe burgosnin burrat që kishin më shumë se një bashkëshorte, dhe t’u mohonin atyre të drejtën për të votuar, të drejtën për privatësi në shtëpitë e tyre dhe gëzimin e lirive të tjera civile” (*Trashëgimia Jonë: Një Histori e Shkurtër e Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme* [2010], f. 97). Deri në vitin 1890, qindra prej shenjtorëve besnikë të ditëve të mëvonshme kaluan kohë në burg. Të tjerë u fshehën për t’iu shmangur arrestimit dhe burgosjes. Në këto kushte, shumë familje vuajtën nga shqetësimi, brengosja, varfëria dhe uria.

Edhe pse bota i përqeshi ata për ushtrimin e martesës me shumë gra, shumë shenjtorë besnikë të ditëve të mëvonshme e mbrojtën praktikën dhe dëshmuan që ata e dinin se ishte dhënë me anë të zbulës nga Perëndia nëpërmjet Profetit Jozef Smith.

Këto rrethana të vështira e bënë Presidentin Uillford Udraf që të kërkonte plot lutje udhërrëfimim e Zotit lidhur me praktikën e shenjtorëve të martesës me shumë gra. Në vitin 1889, Presidenti Udraf i udhëzoi udhëheqësit e Kishës ta ndërprisnin mësimdhënien e parimit të martesës me shumë gra. Deri në vitin 1890, u kryen shumë pak martesa me shumë gra dhe këto ishin bërë kundër këshillës së Presidentit Udraf. Megjithatë, disa njerëz botuan artikuj që Kisha ende po e reklamonte praktikën e martesës me shumë gra. Këto artikuj sollën kundërshtim të mëtejshëm kundër Kishës. Në shtator të vitit 1890, Presidenti Udraf nxori një Manifest, që tani njihet si Deklarata Zyrtare 1 te Doktrina e Besëlidhje.

Manifesti i Dytë

“Manifesti [Deklarata Zyrtare 1] shpalli qëllimin e Presidentit [Uillford] Udraf për t’iu nënshtruar ligjeve të Shteteve të Bashkuara. Nuk tha asgjë rreth ligjeve të vendeve të tjera. Që nga fillimi i kolonive në Meksikë dhe Kanada, udhëheqësit e Kishës kishin kryer martesa me shumë gra në ato vende dhe pas territorit të vitit 1890, martesat me shumë gra vazhduan të kryeshin atje në heshtje. ... Nën rrethana të jashtëzakonshme, një numër më i vogël i martesave të reja me shumë gra u kryen në Shtetet e Bashkuara midis viteve 1890 dhe 1904, edhe pse është e paqartë nëse martesat u autorizuan që të kryeshin brenda Shteteve [të Bashkuara]” (“The Manifesto and the End of Plural Marriage”, Gospel Topics, lds.org/topics).

“Në konferencën e përgjithshme të prillit 1904, Presidenti [Jozef F.] Smith nxori një deklaratë detyruese, të njohur si Manifesti i Dytë, që i bëri martesat e reja me shumë gra të dënueshme me shkishërim” (“Plural Marriage in The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints”, Gospel Topics, lds.org/topics).

